

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**GENEL KURUL
KARAR**

GENÇAĞA KARAFAZLI BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2022/103844

Karar Tarihi : 18/9/2025

Başkan : Kadir ÖZKAYA
Başkanvekili : Hasan Tahsin GÖKCAN
Başkanvekili : Basri BAĞCI
Üyeler : Rıdvan GÜLEÇ
Recai AKYEL
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Yıldız SEFERİNOĞLU
Selahaddin MENTEŞ
İrfan FİDAN
Kenan YAŞAR
Muhterem İNCE
Yılmaz AKÇİL
Ömer ÇINAR
Metin KIRATLI
Raportör : Tolga BAŞBOZKURT
Başvurucu : Genç ağa KARAFAZLI
Vekili : Av. Esin ASLAN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, internet haber sitesinde yayımlanan haberler dolayısıyla manevi tazminata hükmedilmesi nedeniyle ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 28/11/2022 tarihinde yapılmıştır. Komisyon, başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

3. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

4. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık görüşünü bildirmiştir. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanda bulunmuştur.

5. Birinci Bölüm, başvurunun Genel Kurul tarafından incelenmesine karar vermiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

6. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

7. Başvurucu; uzun yıllardır ulusal düzeyde yayın yapan medya kuruluşlarında çalışmıştır. Başvuruya konu haberlerin yayımlandığı tarihte ise yerel düzeyde haber yapan bir internet sitesinin imtiyaz sahibi olup aynı zamanda gazetecilik faaliyetleri yürütmektedir. Davacı İ. başvuruya konu olayların gerçekleştiği tarihte siyasi bir partinin il genel meclis üyesi, eşi E.T. ise Rize'de Emlak Katılım Bankasının yöneticisidir.

8. Başvurucu, kendisine ait internet haber sitesinde davacılar İ. ve E.T. hakkında 28/6/2020 tarihinde "*Flash, FETÖ itirafçısı Rize'de müdür oldu*", 29/6/2020 tarihinde "*Flash haber, Fetöden yargılandı ödüllendirildi!*" ve 6/7/2020 tarihinde "*Flash Haber, AKP'li başkanın eşi ile ilgili habere yasak*" başlıklı haberler yayımlamıştır. Bunun üzerine davacılar, yayımlanan haberler nedeniyle onur ve saygınlıklarının zedelendiği gerekçesiyle Rize 3. Asliye Hukuk Mahkemesinde (Mahkeme) başvurucu aleyhine manevi tazminat davası açmıştır.

9. Davacılar; dava dilekçesinde davacı E.T.nin Fetullahçı Terör Örgütü/Paralel Devlet Yapılanmasıyla (FETÖ/PDY) iltisakı bulunmadığını, bu durumun yargılamayı yapan ceza mahkemesi kararıyla sabit olduğunu, ayrıca bu kararın üst mahkeme tarafından da onandığını belirtmiştir. Bunun dışında davacılar, yayımlanan haberlere de dava dilekçelerinde ayrı ayrı yer vererek birtakım açıklamalarda bulunmuştur. Bu kapsamda davacılar 28/6/2020 tarihli haberde yer alan fotoğrafla davacı E.T.nin tutuklanmış gibi gösterildiğini, bu durumun E.T.nin kişilik haklarına saldırı niteliğinde olduğunu belirtmiştir. Ayrıca 29/6/2020 tarihli "*Flash haber, Fetöden yargılandı ödüllendirildi!*" başlığıyla yayımlanan haber içeriğinde yer verilen iddiaların da gerçekleri yansıtmadığını belirtmiştir. Haberdeki ilgili kısımlar şöyledir:

"FETÖ'dan Yargılandı Ödüllendirildi! Rize'de Devlet Bankasında Müdür Oldu

Son günlerde yurt genelinde FETÖ'cü bilinen bazı isimlerin çeşitli Devlet kurumlarında yönetici olarak atanmasına yönelik tepkiler devam ederken, bu tür atanmaların da sonu gelmiyor.

FETÖ'cuların etkin olduğu iddia edilen illerden biri olan Rize'de, bu yapı tarafından görevlere getirilmiş birçok kişi makamlarını korurken, bu kişilerin bazılarının makamlarından alınmaları bir yana makamları daha da yükseltiliyor.

Yapılan bazı yeni atamalar ise akıllara durgunluk verecek türden

FETÖ'nün bankası Bank Asya'da idari pozisyonda bulunmasına rağmen Rize'de yeni kurulan Emlak Katılım Bankasına müdür olarak atanan E.T.'de bu tip örneklerden biri, E. T.'nin bu göreve nasıl ve kimler tarafından getirildiği son günlerde Rize kamuoyuda en çok merak edilen konulardan biri!

...

İşin Bahanesi Etkin Pışmanlık

Yurdun birçok yerinde olduğu gibi, Rize'de de (sözde) örgütü çöktürmek adına, vaktiyle FETÖ yapısı altında önemli görevlerde bulunmuş olanların bazıları itirafçı görüntüsüne sokularak etkin pişmanlıktan yararlandırılıyor. Ardından da ödüllendirilir gibi çeşitli makamlara atanıyor.

Devletin Bankası olan Emlak Katılım Bankasının Rize Şube Müdürlüğüne atanan, Rize il genel meclisi başkanının eşi E.T.'de etkin pişmanlıktan yararlanmak için sözde itirafçı olmuş birisi.

FETÖ'nün bankası, Bank Asya Rize Şubesi kapanana kadar burada operasyon yönetmeni olarak görev yapan E. T.'nin bu bankadaki durumu da oldukça ilginç!

17-25 tarihinden sonra yapılan tenkisatla tazminatı ödenerek işten çıkarılan E. T. eşine ender yaşanacak şekilde birilerinin yardımıyla tekrar bu bankada işe alınmış!

E.T. TMSF döneminde de burada çalışmaya devam etmiş.

E.T.'nin örgütün Rize yapısının çöktürmek için ilgili makamlara hangi önemli bilgileri verdiğini bilmiyoruz! Rize'de bilinen operasyonların dışında bu itiraf sonucu hangi operasyonlar yapıldı, hangi FETÖ'cüler ortaya çıkarıldı ki, bu kişi etkin pişmanlıktan yararlandırılmak istendi ve sonrasında da Devlet Bankasının Başına müdür olarak atandırıldı?

Merak edilen soruların başında bu soru geliyor.

...

İtirafçı Olan E.T.'nin Hukuki Süreci Devam Ediyor

17-25 Aralık olarak adlandırılan operasyonlar sürecinde ve sonrasında FETÖ'nün bankası olan Bank Asya'da aktif görevini sürdüren E.T.'nin FETÖ ile iltisaklı olduğu öne sürülmüş, Bylock kullanıcısı olduğu iddia edilmişti.

E.T.'nin daha önce çalışmış olduğu yerdeki arkadaşında Bylock çıkmış, bu kişi verdiği ifadesinde kendisinin telefonuna Bylock'ın N.T.'nin yüklediğini öne sürmüştür.

Bu iddialar üzerine E.T. Rize ağır ceza mahkemesinde yargılandığı davada etkin pişmanlık yasasından faydalanmak istediğini belirterek itirafçı olmuştur.

17-25 Aralık sürecinde Bank Asya'nın Rize Şubesinde operasyon yönetmeni olarak görev yapan E.T. İtiraflarında Rize'de Bank Asya ile çalışmış olup FETÖ'cü olarak yargılanmış olan birçok kişinin ismini vermiş, kendisinin bu yapıyla ilgisi olmadığını ileri sürmüştür.

Kendisi FETÖ'cü olmadığını iddia ederken verdiği bu isimleri hangi bilgi ve belgeyle olmakla suçlamış belli değil!

Bankanın tüm müşterilerini FETÖ'cü diye bildirmediğine göre acaba verdiği isimlerin FETÖ'cü olduğunu nereden bilmiş, hangi gizli bilgileri sunmuş ki etkin pişmanlıktan yararlandırılmış?

Bizim bildiğimiz itirafçılar örgüt içinde yer almış olup, örgüt hakkında örgütü çözecek, çokertecek bilgilere sahip olanlardan oluşmakta. Ancak bu gibi kişiler itirafçı kabul edilip etkin pişmanlıktan yararlandırılıyor.

Bunun aksi düzmece iddialarla, çeşitli kişilere iftira atarak ceza almayı önleme hukuku aldatma girişimi...

...

Savcı Beraat Kararına İtiraz Etti, Dava Sürüyor

E.T.'nin Rize'de yerel mahkemede görülen davasında beraat etmesi üzerine davanın Cumhuriyet savcısı karara itiraz etti. Dava Samsun istinaf mahkemesine gitti.

Savcının itirazı sonrası Samsun İstinaf Mahkemesine giden davanın sonucu henüz karara bağlanmış değil.

..."

10. Davacılar 6/7/2020 tarihinde "*Flash Haber, AKP'li başkanın eşi ile ilgili habere yasak*" manşetiyle verilen haberde ise kariyerlerinin haksız şekilde ve doğrudan hedef alındığını belirtmiştir. Haberin ilgili kısmı şöyledir:

..."

Rize Emniyet Müdürü [A.V.]'nin makamında bir fetö'cu tarafından şehit edilmesi bu yapının Rize'de ne derece örgütlü olduğunu ortaya koyarken, FETÖ ile iltisaklı olduğu iddiasıyla yargılaması devam eden il genel meclisi başkanının eşi E.T. ile ilgili haberimize anında erişim yasağı gelmesi akıllarda çeşitli soru işaretleri oluşturdu?"

...

Haberimizde belirttiğimiz gibi;

E.T. itiraftı olduğu gerekçesiyle beraat etmişti. Ancak verilen bu beraat kararına savcılık itiraz edince Samsun İstinaf Mahkemesine gönderilmişti.

Dava süremesine rağmen, bir devlet bankası olan Emlak Konut Bankasının müdürlüğüne atanması her kesimden tepkilere yol açmış, bizlerde konuyu haberleştirerek bu hatadan dönülmesi için ilgililerin dikkatini çekmiştik.

..."

11. Yargılama sürecinde davacı E.T. hakkında Rize Ağır Ceza Mahkemesinde (Ağır Ceza Mahkemesi) terör örgütüne yardım etme suçundan yürütülen yargılamaya ilişkin dosya celbedilmiştir. Anılan dosyada yer alan 5/7/2018 tarihli savcılık mütalaasında; E.T.'nin adli işlem başlatılmadan önce adli birimlere müracaat ederek örgüt hakkında bilgi verdiği, bu nedenle etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanması gerektiği belirtilerek hakkında ceza verilmesine yer olmadığına dair karar verilmesi talebinde bulunulmuştur. Ağır Ceza Mahkemesi, E.T. hakkında FETÖ/PDY'ye yardım etme suçundan her türlü şüpheden uzak, mahkûmiyete yeterli kanaat oluşmaması nedeniyle 16/11/2018 tarihinde beraat kararı vermiştir. Söz konusu karara yönelik istinaf başvurusu Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 8. Ceza Dairesince 16/7/2020 tarihli kararla temyiz kanun yolu açık olmak üzere esastan reddedilmiştir. Bu karar Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet savcısı tarafından 22/7/2020 tarihli dilekçeyle temyiz edilmişse de bu başvurudan 5/8/2020 tarihinde temyiz talebinden vazgeçmesi üzerine karar kesinleşmiştir.

12. Eldeki başvuruya konu tazminat davasında Mahkeme 26/10/2021 tarihinde manevî tazminat isteminin kısmen kabulüne karar vermiştir. Mahkeme, başvuru aleyhine davacı İ. için 2.000 TL ve diğer davacı E.T. için 4.000 TL manevî tazminat ödenmesine hükmetmiştir. Mahkeme gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Dava konusu olan haber ve paylaşımlar bu hükümler ve içtihatlar gözönünde tutularak incelendiğinde; Davalının davacı E.T'nin itirafçı olması sayesinde beraat ettiğini sıklıkla haber ve paylaşımlarında kullanması, Rize ACM'de yapılan yargılamada davacı hakkında her türlü şüpheden uzak, kesin ve inandırıcı delilin bulunmaması nedeniyle beraat etmesi karşısında haberdeki gerçeklik unsurunun çarpıtılarak hakkında kesinleşmiş bir mahkûmiyet kararı bulunmayan E.T hakkında FETÖ ile iltisaklı olduğu, bu örgüte yardım ve yataklık ettiğine kesin gözle bakılarak bunun kamuoyuna da bu şekilde servis edildiği, bu durumun masumluk karinesine aykırı olduğu gibi yargılama makamlarınca verilen beraat kararını da kamuoyu gözünde etkisiz-değersiz bırakmaya, toplumda infial yaratmaya yönelik olduğu, haber/paylaşım başlıkları ve içeriklerinde kullanılan ifadelerin haberi eleştirii boyutundan uzaklaştırarak davacıların kişilik haklarını zedeleyici nitelikte olduğu, özellikle davacı [E.T.] ve eşi [İ.nin] getirildikleri görevlere gizli güçler sayesinde getirildikleri, FETÖ yargılanmasına rağmen yapılan bu atamaların ödül niteliğinde olduğu söylenerek davacıların toplum nezdindeki tanınımlılıkları ve davacı [İ.nin] siyasi kimliği nazara alındığında davacıların, toplum nazarındaki saygınlıklarının ve mesleki itibarlarının paylaşımlar ile zedelendiği, söz konusu ithamlara maruz kalmalarının, haklarında fetö ile iltisaklı oldukları yönünde bir izlenim oluşmasının bulundukları görevler ile bağdaşmayacak davranışları varmış gibi onları etraflarına karşı zor durumda bıraktığı anlaşıldığından somut olayda basın özgürlüğünden söz edilemeyeceği ve manevî tazminatın yasal koşullarının oluştuğu kanaatidir"

13. İlk derece mahkemesi kararına karşı başvuru istinaf kanun yoluna başvurusu üzerine Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi (Bölge Adliye Mahkemesi) 9/9/2022 tarihinde başvuru istinaf talebinin reddine kesin olarak karar vermiştir. Bölge Adliye Mahkemesi, haberlerin basın hürriyetinin sınırlarını aştığını, bu nedenle ilk derece mahkemesinin kararının usul ve kanuna uygun olduğunu belirtmiştir.

14. Başvuru, nihai kararı 31/10/2022 tarihinde öğrenmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

15. 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun "İlke" başlıklı 24. maddesi şöyledir:

"Hukuka aykırı olarak kişilik hakkına saldırılan kimse, hâkimden, saldırıda bulunanlara karşı korunmasını isteyebilir.

Kişilik hakkı zedelenen kimsenin rızası, daha üstün nitelikte özel veya kamusal yarar ya da kanunun verdiği yetkinin kullanılması sebeplerinden biriyle haklı kılınmadıkça, kişilik haklarına yapılan her saldırı hukuka aykırıdır."

16. 4721 sayılı Kanun'un "Davalılar" başlıklı 25. maddesinin üçüncü fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"Davacının, maddî ve manevî tazminat...istemde bulunma hakkı saklıdır."

17. 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun "Sorumluluk" başlıklı 49. maddesi şöyledir:

"Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür."

Zarar verici fiili yasaklayan bir hukuk kuralı bulunmasa bile, ahlaka aykırı bir fiille başkasına kasten zarar veren de, bu zararı gidermekle yükümlüdür."

18. 6098 sayılı Kanun'un "Kişilik hakkının zedelenmesi" başlıklı 58. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Kişilik hakkının zedelenmesinden zarar gören, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat adı altında bir miktar para ödenmesini isteyebilir."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

19. Anayasa Mahkemesinin 18/9/2025 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

20. Başvurucu vekili; müvekkilinin gazeteci olduğunu mesleği icabı söz konusu haberleri yaptığını ve bu haberlerin güncel ve gerçek olduğunu, kamu yararı içerdiğini belirtmiştir. Davacı E.T.nin FETÖ/PDY'ye yardım etme suçundan yargılandığını, beraat ettiğini ancak henüz söz konusu kararın istinaf aşamasında olduğunu belirtmiştir. Başvurucu vekili ayrıca E.T.nin itirafçı olduğu davacılar tarafından kabul edilmemiş de E.T.nin yargılandığı ağır ceza mahkemesinde görevli savcı tarafından esas hakkındaki mütalaada bu durumun dile getirildiğini ve duruşma tutanaklarıyla da kayıt altına alındığını belirtmiştir. Son olarak siyasetçilerin eleştirilere katlanma yükümlülüğünün sade vatandaşlara göre daha fazla olduğunu belirterek müvekkilinin ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

21. Bakanlık görüşünde Anayasa Mahkemesinin benzer olaylarda verdiği bazı kararlara değinilerek başvurunun ifade özgürlüğünün ihlal edilip edilmediği noktasında inceleme yapılırken görüşte değinilen Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri ve somut olayın kendine özgü koşullarının dikkate alınması gerektiği ifade edilmiştir. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı cevabında başvuru formundaki beyanlarını tekrarlamıştır.

B. Değerlendirme

22. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder. Somut olayla ilgili olarak Anayasa Mahkemesi, başvurunun Anayasa'nın 26. maddesinde düzenlenen ifade özgürlüğü ve Anayasa'nın 28. maddesinde güvence altına alınan basın özgürlüğü kapsamında incelenmesi gerektiğini değerlendirmiştir.

23. Anayasa'nın "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" başlıklı 26. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar..."

Bu hürriyetlerin kullanılması, ... başkalarının şöhret veya haklarının,... veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabilir..."

24. Anayasa'nın "Basın hürriyeti" başlıklı 28. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Basın hürdür, sansür edilemez..."

Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır.

Basın hürriyetinin sınırlanmasında, Anayasanın 26 ve 27 nci maddeleri hükümleri uygulanır..."

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

25. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine ilişkin iddiaların kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

i. Müdahalenin Varlığı

26. Başvurucunun sahibi olduğu internet sitesinde yayımladığı haberler nedeniyle manevi tazminata hükmedilmesine karar verilmiştir. Söz konusu mahkeme kararı ile başvurunun ifade ve basın özgürlüğüne yönelik bir müdahalede bulunulmuştur.

ii. Müdahalenin İhlal Oluşturma Oluşturmadığı

27. Anayasa'nın 13. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, ... yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, ... demokratik toplum düzeninin ... gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

28. Yukarıda anılan müdahale, Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen koşulları yerine getirmediği müddetçe Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerinin ihlalini teşkil edecektir. Bu sebeple sınırlamanın Anayasa'nın 13. maddesinde düzenlenmiş olan kanun tarafından öngörülme, Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen haklı sebeplerden bir veya daha fazlasına dayanma, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olmama koşullarına uygun olup olmadığının belirlenmesi gerekir.

(1) Kanunilik

29. Yapılan değerlendirmeler neticesinde 6098 sayılı Kanun'un 49. maddesinin kanunla sınırlama ölçütünü karşıladığı sonucuna varılmıştır.

(2) Meşru Amaç

30. Başvurucunun davacıya manevi tazminat ödemesine karar verilmesinin başkalarının şöhret veya haklarının korunmasına yönelik önlemlerin bir parçası olduğu ve meşru bir amaç taşıdığı sonucuna varılmıştır.

(3) Demokratik Toplum Düzeninin Gereklerine Uygunluk

(a) Genel İlkeler

31. İfade özgürlüğü kişinin haber ve bilgilere, başkalarının fikirlerine serbestçe ulaşabilmesi, düşünce ve kanaatlerinden dolayı kınanmaması, bunları tek başına veya başkalarıyla birlikte çeşitli yollarla serbestçe ifade edebilmesi, anlatabilmesi, savunabilmesi, başkalarına aktarabilmesi ve yayabilmesi anlamına gelir. Anayasa Mahkemesi daha önce pek çok kararında ifade özgürlüğünün demokrasinin işleyişi için yaşamsal önemde olduğunu açıklamıştır (*Bekir Coşkun* [GK], B. No: 2014/12151, 4/6/2015, §§ 33-35; *Mehmet Ali Aydın* [GK], B. No: 2013/9343, 4/6/2015, §§ 42, 43; *Tansel Çölaşan* [1. B.], B. No: 2014/6128, 7/7/2015, §§ 35-38).

32. Demokrasiyle yakın ilişkisi nedeniyle ifade özgürlüğüne yönelik bir müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun kabul edilebilmesi için zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılaması ve orantılı bir müdahale olması gerekir (*Bekir Coşkun*, §§ 53-55; *Mehmet Ali Aydın*, §§ 70-72; AYM, E.2007/4, K.2007/81, 18/10/2007). Müdahaleyi oluşturan tedbirin zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşıladığının kabul edilebilmesi için tedbir, amaca ulaşmaya elverişli olmalı, başvurulabilecek en son çare ve alınabilecek en hafif önlem olarak kendisini göstermelidir (bazı farklılıklarla birlikte bkz. *Bekir Coşkun*, § 51; *Mehmet Ali Aydın*, § 68; *Tansel Çölaşan*, § 51).

33. Orantılılık ise sınırlamayla ulaşılmak istenen amaç ile başvuru sınırlama tedbiri arasında dengesizlik bulunmamasına işaret etmektedir. Diğer bir ifadeyle orantılılık, bireyin hakkı ile kamunun menfaatleri veya müdahalenin amacı başkalarının haklarını korumak ise diğer bireylerin hak ve menfaatleri arasında adil bir dengenin kurulmasına işaret etmektedir. Dengeleme sonucu müdahalede bulunulan hakkın sahibine terazinin diğer kefesinde bulunan kamu menfaati veya diğer bireylerin menfaatine nazaran açıkça orantısız bir külfet yüklendiğinin tespiti hâlinde orantılılık ilkesi yönünden bir sorunun varlığından söz edilebilir (bazı farklılıklarla birlikte ifade özgürlüğü bağlamında *Bekir Coşkun*, §§ 44, 47; *Tansel Çölaşan*, §§ 46, 49, 50).

(b) İlkelerin Olaya Uygulanması

34. Somut olayda ifade ve basın özgürlüklerine yapılan bir müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun kabul edilebilmesi için ilk aşamada, gazeteci olan başvurucunun yayımladığı haberin davacının şeref ve itibarına haksız bir saldırı olup olmadığı, başvurucunun ifade ve basın özgürlüklerine yapılan müdahalenin demokratik bir toplumda zorunlu bir sosyal ihtiyaca cevap verip vermediği üzerinde durulmalıdır (diğerleri arasından bkz. *Kemal Kılıçdaroğlu* [1. B.], B. No: 2014/1577, 25/10/2017, § 58; *Bekir Coşkun*, § 56; *Zübeyde Füsün Üstel ve diğerleri* [GK], B. No: 2018/17635, 26/7/2019, § 120). Eldeki başvuruya benzer davalarda mahkemelerin taraflardan birinin ifade ve basın özgürlükleri ile diğerinin şeref ve itibarının korunması hakkı arasında adil bir denge sağlaması hayati önem taşımaktadır. Buna göre Anayasa Mahkemesince değerlendirilmesi gereken mesele, yayımlanan haberlerdeki iddialar nedeniyle manevi tazminata

hükmedilmesinin başvuruçunun ifade ve basın özgürlükleri ile davacıların şeref ve itibarının korunması hakkı arasında adil bir denge kurulup kurulmadığını belirlemek olacaktır (bu konuda genel ilkeler için bkz. *İlhan Cihaner* (2) [1. B.], B. No: 2013/5574, 30/6/2014, §§ 65-73). Çatışan bu iki değer arasında dengeleme yapılırken kullanılması gereken ölçütler genel olarak şunlardır:

i. İfadelerin kim tarafından dile getirildiği (*Nihat Zeybekci* [1. B.], B. No: 2015/5633, 8/5/2019, § 29; *Kemal Kılıçdaroğlu*, § 59),

ii. Hedef alınan kişinin kim olduğu, ünlülük düzeyi ve önceki davranışları yanında katlanması gereken eleştirinin sınırlarının sade bir vatandaşa göre daha geniş olup olmadığı (hedef alınan kişinin kamusal yetki kullanan bir görevli olması nedeniyle yapılan değerlendirmelerin bulunduğu kararlar için bkz. *Ali Suat Ertosun* (7) [2. B.], B. No: 2014/1416, 15/10/2015, § 36; *Zübeyde Füsün Üstel ve diğerleri*, §§ 128, 129; *Nilgün Halloran* [2. B.], B. No: 2012/1184, 16/7/2014, § 45; *İlhan Cihaner* (2), § 82; *Kadir Sağdıç* [GK], B. No: 2013/6617, 8/4/2015, §§ 60-66; hedef alınan kişinin siyasetçi olması nedeniyle yapılan değerlendirmelerin bulunduğu kararlar için bkz. *Bekir Coşkun*, §§ 66, 67; *Ergün Poyraz* (2) [GK], B. No: 2013/8503, 27/10/2015, § 56; *Kemal Kılıçdaroğlu*, §§ 59- 61)

iii. İfadelerin genel yarara ilişkin bir tartışmaya katkı sağlayıp sağlamadığı, kamuoyu ile diğer kişilerin düşünce açıklamaları karşısında sahip oldukları hakların ağırlığı (*Bekir Coşkun*, § 69; *Çetin Doğan* (2) [GK], B. No: 2014/3494, 27/2/2019, § 62; *Ergün Poyraz* (2), § 56; *Kadir Sağdıç*, §§ 60-66; *İlhan Cihaner* (2), §§ 66-73; *Nihat Zeybekci*, § 32)

iv. Kamuyu bilgilendirme değeri, toplumsal ilginin varlığı ve konunun güncel olup olmadığı (*Seray Şahiner Özkan* [1. B.], B. No: 2016/6439, 9/6/2021, § 44; *İbrahim Okur* (2) [1. B.], B. No: 2018/12363, 26/5/2021, § 28)

v. Davacının kendisine yöneltilen ifadelere cevap verme olanağının bulunup bulunmadığı (*Temel Coşkun* [1. B.], B. No: 2017/1632, 29/1/2020, § 33; *Şaban Sevinç* (2) [1. B.], B. No: 2016/36777, 26/5/2021, § 42; *Nihat Zeybekci*, § 39)

vi. İfadelerin hedef alınan kişinin hayatı üzerindeki etkisi (*Ali Suat Ertosun* (2) [2. B.], B. No: 2013/1592, 20/5/2015, § 33; *Hüseyin Kocabıyık* [1. B.], B. No: 2020/15593, 22/11/2022, § 24)

vii. Hukuki yaptırıma konu edilen ifadelerin kullanıldıkları bağlamından kopartılıp kopartılmadığı (*Nilgün Halloran*, § 52; *Bekir Coşkun*, §§ 62, 63; *Önder Balıkcı* [2. B.], B. No: 2014/6009, 15/2/2017, § 45; *Nihat Zeybekci*, § 36)

viii. Başvuruçunun yaptırıma maruz kalma endişesinin başvuru üzerinde caydırıcı etki yaratıp yaratmayacağı (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Ergün Poyraz* (2), § 79; *Kemal Kılıçdaroğlu ve Cumhuriyet Halk Partisi* [1. B.], B. No: 2014/12482, 8/5/2019, § 46)

ix. Dava konusu söylemlerin maddi vakıaların açıklanması veya değer yargısı olarak nitelendirilip nitelendirilemeyeceği (*Durmuş Fikri Sağlar* (2) [GK], B. No: 2017/29735, 17/3/2021, § 50; *Deniz Karadeniz ve diğerleri* [GK], B. No: 2014/18001, 6/2/2020, §§ 48, 49)

35. Yargı mercilerinin söz konusu dengelemeyi yaparken sahip oldukları takdir yetkisi Anayasa Mahkemesinin denetimindedir (*Kemal Kılıçdaroğlu*, § 57). Anayasa Mahkemesi bu denetimi yerine getirirken yargı mercilerinin yerini almaksızın, onların takdir yetkilerini kullanarak verdikleri kararların Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerine uygunluğunu denetler. Söz konusu denetimi ise esas itibarıyla müdahaleye neden olan kamu otoritelerinin veya mahkemelerin gerekçelerine bakarak yapar.

36. Somut olayda başvuru, yayımladığı haberde yurdun birçok yerinde FETÖ yargılamaları bağlamında itirafçı olanların kamuda önemli noktalara getirildiğine dair açıklamalarda bulunmuş; bu doğrultuda davacı E.T.nin de FETÖ/PDY ile irtibatı nedeniyle itirafçı olmasına karşın Emlak Katılım Bankasının Rize Şube Müdürlüğüne getirildiğini ifade etmiştir. Başvurucu, haber içeriğinde ayrıca davacı E.T.nin hakkında yürütülen ceza davasında etkin pişmanlıktan yararlandığını ve bu nedenle hakkında beraat kararı verildiğini belirtmiştir. Başvurucu haberde ayrıca davacı E.T.nin eşi İ.nin siyasi kimliğini öne çıkarmış, bu kapsamda İ.nin Rize'de iktidar partisinin il genel meclis üyesi olduğundan bahsetmiştir. Davacılar, söz konusu haberlerin kişilik haklarına saldırı niteliğinde olduğunu belirterek tazminat talebinde bulunmuşlardır. Yapılan yargılama sonucunda da başvuru aleyhine tazminata hükmedilmiştir.

37. Eldeki başvurunun değerlendirilmesinde gözönünde tutulması gereken hususlardan ilki hem başvuru hem de davacıların statüleridir (*Kemal Kılıçdaroğlu*, § 59). Somut olayda haberlere konu olan davacı İ.nin siyasi bir kimliği varken eşi E.T. bir kamu bankasında şube müdürüdür. Bu sebeple yerel basın tarafından davacıların konumu itibarıyla faaliyetleri ve eylemleri yakından takip edilmektedir. Buna göre davacılara yönelik eleştiri sınırlarının daha geniş olduğunu kabul etmek gerekir. Bu nedenle davacıların izleneceğini, hakkında haberler yapılacağını, ağır eleştirilerde bulunulabileceğini öngörmesi ve demokratik çoğulculuk açısından bunlara daha fazla tahammül etmesi gerekir (benzer değerlendirmeler için bkz. *Aykut Küçükkaya* [1. B.], B. No: 2014/15916, 9/1/2020, §§ 48, 61).

38. Değerlendirilmesi gereken ikinci husus ise haberin konusu ve ele alınış şeklidir. 15 Temmuz 2016 tarihinde gerçekleşen darbe teşebbüsünün ardından FETÖ/PDY'ye yönelik olarak yürütülen ceza davaları, kamuda yaşanan ihraçlar, özel sektörde firmaların kapatılması gibi konular kamu tarafından yakından takip edilmiş ve medyada geniş yer bulmuştur. Özellikle, yerel düzeyde toplumun önde gelen kişileri hakkında yürütülen bu süreçler yerel basın tarafından daha sıkı bir denetimden geçirilmiştir. Nitekim somut olayda da iktidar partisinin belediye teşkilatı içinde görev alan bir siyasetçinin eşi hakkındaki FETÖ/PDY ile irtibatlı olduğuna dair iddia, bu iddia kapsamında ceza davasının yürütülmüş olması, dahası ceza davası sürerken E.T.nin bir kamu bankasına müdür olarak atanması şüphesiz bu konudaki kamusal tartışmalar bakımından önemlidir. Kamusal ilgiyi çeken bu gibi konularda basının haber yapması, basının bilgi ve fikir yayma fonksiyonuyla doğrudan ilgili olup kamunun da bu bilgi ve fikirleri alma hakkını etkin şekilde kullanmasını temin eder (*İlhan Cihaner* (2), § 81).

39. İfade ve basın özgürlükleri ile şeref ve itibarın korunması hakkı arasında adil bir denge kurulabilmesi için gözönüne alınması gereken üçüncü husus ise başvuruya konu ihtilaflı ifadelerin değer yargısı veya olgusal bir iddia niteliğinde olup olmadığıdır. Gerçekten de dava konusu ifadelerin maddi vakıaların açıklanması veya değer yargısı olarak nitelendirilmesi önemlidir. Bu noktada maddi olgular ile değer yargısı arasında dikkatli bir ayrıma gidilmelidir (*Meral Özata Özgürol* [2. B.], B. No: 2015/2326, 26/12/2018, § 46). Maddi olgular ispatlanabilse de değer yargılarının doğruluğunu ispatlamanın mümkün olmadığı hatırdta tutulmalıdır (*Kadir Sağdıç*, § 57; *İlhan Cihaner* (2), § 64).

40. Somut olayda başvuru; yayımladığı haberde davacı E.T.nin, hakkında yürütülen ceza davası kapsamında etkin pişmanlıktan yararlandığını, bu kapsamda beraat ettiğini ileri sürmüştür. Başvurucunun yayımladığı haberdeki ifadeler bir bütün olarak ele alındığında bunların olgusal isnatlara dayalı iddialar olduğu açıktır. Nitekim davacı, başvuru bu iddialarının olgusal olarak doğru olmadığını öne sürerek tazminat davası açmıştır. Bu kapsamda yargı organları tarafından, olgusal isnat içeren ifadeler kapsamında basının gazetecilik etik ve ilkelerine uygun olarak ve iyi niyetle topluma doğru ve güvenilir bilgi sağlama ödev ve sorumluluğunu yerine getirip getirmediği belirlenirken, ileri sürdüğü olgusal iddiaların doğruluğu konusunda yeterli araştırmayı yapıp yapmadığı denetlenmelidir (benzer değerlendirmeler için bkz. *Çetin Doğan (2)*, § 63; *Mehmet Doğan Uğurlu ve diğerleri* [2. B.], B. No: 2015/954, 12/9/2018, § 54). Şu hâlde somut olayda incelenmesi gereken esas mesele başvuru haberde ileri sürdüğü olgusal iddianın doğruluğu konusunda gerekli araştırmayı yapıp yapmadığı, gazetecilik etik ve ilkelerine uygun hareket edip etmediğidir.

41. Bu kapsamda başvuru, yaptığı haberde davacının adli birimlere başvurarak FETÖ/PDY ile irtibatının bulunması nedeniyle itirafçı olduğunu ve hakkında yürütülen ceza davası sonucunda E.T.nin etkin pişmanlıktan yararlanarak beraat ettiğini belirtmiştir. İlk derece mahkemesi de bu iddiaları incelemek amacıyla müşteki E.T. hakkındaki ceza davasını dosyaya celbettirmiştir. Bu doğrultuda E.T. hakkında terör örgütüne yardım etme suçundan dava görüldüğü, bu davada savcının E.T.nin etkin pişmanlık hükümlerinden yararlandığını belirterek hakkında ceza verilmesine yer olmadığına dair karar verilmesi talebinde bulunduğu ve E.T.nin beraat ettiği hususları tereddütsüzdür. Ancak yargılama sonunda beraat ettiği hususu tereddütsüz olan bu kişi hakkındaki beraat gerekçesi Mahkemece etkin pişmanlık nedeniyle değil her türlü şüpheden uzak kesin ve inandırıcı delil bulunmaması nedenine dayandırılmıştır.

42. Bununla birlikte esasen bu fark, ceza hukuku kapsamındaki teknik bir ayrıntıdan ibaret olup özellikle Cumhuriyet savcısının esas hakkındaki mütalaası da gözönüne alındığında bu konuda uzman olmayan birinin kolaylıkla gözden kaçırabileceği bir husustur. Dolayısıyla her ne kadar haber içeriğinde beraat gerekçesi konusunda başvuru hataya düştüğü kabul edilse de olayın beliriş biçimine uygun şekilde haberi aktaran başvurucudan ceza hukukunun teknik detaylarını bilmesini beklemek ona aşırı külfet yüklemek anlamına gelecektir. Nitekim Anayasa Mahkemesi de daha önce gazetecinin ispat yükünü yerine getirirken kendisinden bir beyanın doğruluğunu kanıtlayan savcı gibi hareket etmesinin beklenemeyeceğini vurgulamıştır. Ayrıca burada sözü edilen araştırma yükümlülüğü somut gerçeklik anlamında değil yayının yapıldığı andaki olayın beliriş biçimine uygunluk olarak anlaşılmalıdır. Başvurucunun haber kaynaklarının söz konusu iddialar bakımından makul olarak güvenilir olup olmadığı ile doğru ve güvenilir bilgiler sunmak için iyi niyet çerçevesinde çaba gösterip göstermediğini ortaya koyması yeterlidir (benzer değerlendirmeler için bkz. *Orhan Pala* [2. B.], B. No: 2014/2983, 15/2/2017, § 51; *Uğurlu Gazetecilik Basın Yayın Matbaacılık Reklamcılık Ltd. Şti. (2)* [GK], B. No: 2016/12313, 26/12/2019, § 52). Bu çerçevede somut olayda başvuru söylentiye dayanarak ve olguların doğruluğuna dair hiçbir araştırma yapmadan haber yaptığından ve bu suretle basın ödev ve sorumluluğuna riayet etmediğinden bahsedilemez.

43. Öte yandan Anayasa Mahkemesi veya yargı mercileri, gazetecilik mesleğinin nasıl yapılması gerektiğini ve gazetecilerin haber verme tekniğini belirleyemez. Zira bir düşüncenin hangi üslup ve biçimle en iyi şekilde aktarılacağına bizzat düşünceyi dile getiren karar verebilir. Bu bağlamda Anayasa'nın 26. maddesinin sadece ifade edilen haber ve fikirlerin içeriğini değil aynı zamanda bunların nakledilme biçimlerini de koruduğu akıldadır (Ali Suat Ertosun (7), § 39). Buna göre başvuru, haberde "*Flash haber, Fetöden yargılandı ödüllendirildi!*" şeklindeki çarpıcı başlıklar tercih ederken içerikte okuyucunun konu hakkındaki sorgulama yapabilmesi için bazen sorular sorduğu, bazen de kesin ifadeler ortaya koyduğu görülmüştür. Her ne kadar ilk derece mahkemesi, kararında söz konusu başlık ve içeriklerin haberi eleştiri boyutundan uzaklaştırdığını belirtmişse de başvurunun gazetecilik tekniği gereği okuyucunun ilgisini çekmek ve haberin daha fazla okunmasını sağlamak amacıyla bu şekilde bir tercihte bulunduğu anlaşılabilmektedir.

44. Gazetecilerin siyasetçilerin sözlerini ve davranışlarını takip etmeleri, onlar hakkında fikir oluşturarak kamuoyunu bilgilendirmeye hatta yönlendirmeye çalışmaları demokratik bir toplumda kaçınılmazdır. Rahatsız edici de olsa siyasilere ve tanınmış kişilere ilişkin olarak yapılan bilgilendirme ve eleştirilerin cezalandırılması *caydırıcı etki* doğurarak toplumdaki ve kamuoyundaki farklı seslerin susturulmasına yol açabilir. Cezalandırılma korkusu, çoğulcu toplumun sürdürülebilmesine engel olabilir (Ergün Poyraz (2) [GK], B. No: 2013/8503, 27/10/2015, § 79). Bu nedenle somut olayda, başvurunun tazminat ödemesine karar verilmesi, benzer konudaki haberlerde caydırıcı bir etki oluşturacağı gibi eleştiri ortamına da zarar verebilecektir.

45. Anayasa Mahkemesi çok sayıdaki kararında, ifade ve basın özgürlüklerine gerekçesiz olarak veya Anayasa Mahkemesince ortaya konulan kriterleri karşılamayan bir gerekçe ile yapılan müdahalelerin Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerini ihlal edeceğini ifade etmiştir. İfade ve basın özgürlüklerine yapılan bir müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun kabul edilebilmesi için kamu makamları tarafından ortaya konulan gerekçeler ilgili ve yeterli olmalıdır (Kemal Kılıçdaroğlu, § 58; Bekir Coşkun, § 56; Tansel Çölaşan, § 56; Zübeyde Fusun Üstel ve diğerleri, § 120). Bu doğrultuda yargı mercileri tarafından yargılama sürecinde E.T. hakkında yürütülen ceza davası dosyaya getirilmişse de başvuruya konu haberlerin bu bilgi ve belgeler ışığında olgusal temellere dayanıp dayanmadığı ve basın özgürlüğü kriterleri ışığında yapılıp yapılmadığına yönelik olarak bu konudaki Anayasa Mahkemesi ölçütlerine uygun bir değerlendirmede bulunulmadığı görülmüştür. Dolayısıyla yargı makamlarının aleyhe tazminata hükmederek başvurunun ifade ve basın özgürlüklerine yaptığı müdahalenin zorunlu toplumsal bir ihtiyaca karşılık geldiği ilgili ve yeterli bir gerekçeyle ortaya konulamamıştır.

46. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerinde güvence altına alınan ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

47. Başvuru, tanık dinlemediğini ve uzman akademisyenlerden oluşan bilirkişi incelemesi yaptırılmasını talep etmesine rağmen ilk derece mahkemesi tarafından taleplerinin dikkate alınmadığını belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini de ileri sürmüştür. İfade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiği iddiası yönünden ulaşılan sonuç ve buna ilişkin aşağıda varılan giderim türü gözetildiğinde başvurunun iddialarının ayrıca incelenmesine gerek olmadığına karar verilmesi gerekir.

VI. GİDERİM

48. Başvurucu, ihlalin tespiti ve 50.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

49. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerinin yapması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. *Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aligül Alkaya ve diğerleri (2)* [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berberoğlu (3)* [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

50. Eski hâle getirme kuralı çerçevesinde ihlalin sonuçlarının bütünüyle ortadan kaldırılabilmesi için başvurucuya manevi zararı karşılığında 34.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VII. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. İfade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerinde güvence altına alınan ifade ve basın özgürlüğünün İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Diğer ihlal iddialarının İNCELENMESİNE GEREK OLMADIĞINA,

D. Kararın bir örneğinin ifade ve basın özgürlüğünün ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Rize 3. Asliye Hukuk Mahkemesine (E.2020/158, K.2021/173) GÖNDERİLMESİNE,

E. Başvurucuya net 34.000 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE, tazminata ilişkin diğer taleplerin REDDİNE,

F. 664,10 TL harç ve 30.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 30.664,10 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

G. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

H. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 18/9/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.